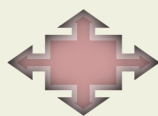

INSPIRATIENOTA BEWONERSPLATFORM 2.0

Boost de werking van je Dorpsraad!

Foto: Dorpsraad Afrit 12 brengt sfeer in Hansbeke

INSPIRATIENOTA BEWONERSPLATFORM 2.0

Boost de werking van je Dorpsraad!

DUIDING VOORAF: de termen bewonersgroep/bewonersplatform/dorpsraad/dorpsteam worden in deze nota als gelijkwaardig door elkaar gebruikt.

INHOUDSTAFEL

1. Woord vooraf
2. Reactiveren van je bewonersgroep - Stappenplan *Boost je Dorpsraad*
3. De samenstelling van je bewonersgroep
4. Hoe houd je je goed draaiende dorpsraad blijvend goed draaiend?
5. Een goede band tussen je dorpsraad en je lokaal bestuur
6. De betekenis van vrijwilligerswerk
7. Vrijwilligers aanwerven, hoe?
8. Stappenplan om een uitgebluste vrijwilliger terug te activeren
9. Hoe wordt je bewonersplatform representatief voor het hele dorp?
10. Hoe kun je via opvallende acties je vernieuwde dorpsteam meer in de kijker zetten?

1. WOORD VOORAF

Het verenigingsleven kende een stevige deuk door de coronapandemie. Hoe kan een burgergroep na een 'winter-slaap' weer heropstarten? Hoe kunnen bestuursleden van Bewonersplatformen/Dorpsraden/Dorpsteams mensen opnieuw samenbrengen en hun werking verduurzamen? **Hoe krijgen we na een minder actieve periode terug een actieve, krachtige en slagvaardige bewonersgroep?**

- ◇ Actief door mensen. Hoe kan de bewonersgroep burgers activeren om hun talenten voor het dorp in te zetten?
- ◇ Krachtig door mensen. Hoe kan de bewonersgroep engagement en bezieling uitstralen? Hoe kan er een bundeling van krachten komen, met enerzijds het lokaal bestuur en anderzijds de dorpsbewoners als achterban? Hoe kan een goed actieplan/goede dorpsvisie een bijdrage vormen aan het dorpenbeleid van je gemeente?
- ◇ Slagvaardig door mensen. Hoe kan de bewonersgroep (meer) ondernemingszin tonen en tot de juiste acties komen, zowel door zelfstandige initiatieven als door samenwerking met het lokaal bestuur, dorpsverenigingen en andere dorpelingen? Hoe straalt het succes van de werking op het dorp en misschien zelfs de hele regio af?

De antwoorden op deze vragen lees je in deze inspiratienota.

Hiermee richt VVDB zich naar die burgers die hun enthousiasme willen uitdragen en anderen willen aansteken om samen, dus met verenigde krachten, te bouwen aan de veerkracht en de toekomst van hun dorp.

2. REACTIVEREN VAN JE BEWONERSGROEP: HOE BEKOM JE TERUG EEN ACTIEVE, KRACHTIGE EN SLAGVAARDIGE DORPSRAAD? STAPPENPLAN *BOOST JE DORPSRAAD*.

De dorpsraad terug nieuw leven inblazen kan niet in één ademstoot of zucht. Het is een proces. Het gaat om het opnieuw motiveren van mensen en het aantrekken van nieuwe mensen met diverse bekwaamheden en interesses. Het gaat om het stap voor stap weer opbouwen van die zaken waar de burgergroep zich voor wil inzetten. Je kunt best bij aanvang van het proces met enkele trekkers al een beknopt actieplan neerschrijven voor het dorp, waaraan later nog kan gesleuteld worden. Als je mensen en bepaalde instanties (zoals het lokaal bestuur) mee wil krijgen, zullen ze sneller aansluiten als je hen dat voorhoudt. Bewaak dat je samen de voorgenomen acties succesvol realiseert. Werk dus van bij het begin met een goed overdachte visienota die futureproof is.

Plan met een kernbestuur in de rol van coach (dus coördinerend en ondersteunend) de volgende stappen (in deze of een andere logische volgorde). Blijf hierin groeien, het werk is nooit af maar werpt al snel mooie vruchten af.

1. Aanloopfase. Neem de tijd om samen met een kern van vroegere bestuursleden of mensen die er zin in hebben, te overleggen. Samen vormen jullie een voorlopig bestuur van *Bewonersplatform 2.0*. Schets de situatie van het dorp. Zet uitdagingen en opportuniteiten op een rijtje. Bekijk al eens in grote lijnen: waar zou je binnen vijf en binnen vijftien jaar willen staan met je dorp? Wat zou er mogelijk zijn met vernieuwde inzet van burgers, met een meer diverse ploeg (inspirerende figuren zowel als denkers en doeners)? Werk gerust meerdere scenario's uit zodat later nog veel inbreng van nieuwe mensen mogelijk is. Denk na of je mogelijk nu al ondersteuning van (de participatieambtenaar van) de gemeente kan krijgen.

Dorpsraad Achterbroek ijverde meer dan 10 jaar voor een dorpshuis.

Doe zeker inspiratie op bij een bewonersgroep van een deel- of buurtegemeente als die er is.

2. Organiseer dan een bijeenkomst om zoveel mogelijk dorpsbewoners te betrekken bij alle plannen en bij de heropstart van de vereniging. Zorg dat die bijeenkomst zo laagdrempelig mogelijk is en dat je alle lagen van de dorpsbevolking kan bereiken. Denk daarom goed na over dag en uur, een neutrale en makkelijk te bereiken locatie, diverse manieren van bekendmaken en uitnodigen, het programma en de vorm van de bijeenkomst, de duur ervan. Koppel er zo mogelijk een drankje of een geschenkje aan. Dit laatste kan al een eerste vorm van sponsoring zijn door lokale middenstand, verenigingen of het lokaal bestuur.

Schets op deze open bijeenkomst de situatie, de opportuniteiten en uitdagingen waar het dorp voor staat. Moedig de aanwezige dorpelings aan om mee na te denken. Waar willen zij in de komende vijf jaar en de wat verdere toekomst met het dorp staan? Wat zijn hun wensen? Zien zij oplossingen voor bepaalde problemen? Verwijs naar het voorbereidend werk van de kerngroep en licht dat toe. Maar sta zeker open voor nieuwe ideeën. Neem dus de tijd om écht goed te luisteren naar alle suggesties en feedback van de aanwezigen. Gebruik enkele methodieken (bekijk daarvoor ook [deze publicatie](#)) zodat iedereen aan het woord komt of een zeg kan doen. Zorg dat alles zo concreet mogelijk wordt voorgesteld. Roep de aanwezigen op om mee te doen. Wijs hen erop hoe belangrijk het is dat iedereen een klein of groot steentje bijdraagt. Wijs op verschillende mogelijkheden om deel te nemen: als bestuurslid,

als lid van een werkgroep of als sympathisant waarop regelmatig of occasioneel beroep kan worden gedaan. Zeg dat zowel denkers als doeners nodig zijn. Maak duidelijk dat ook de relatie met het lokaal bestuur en de gemeentelijke diensten belangrijk is om het dorp vooruit te helpen. Het traject dat je dorp kan afleggen zal immers enkel succesvol zijn als zowel de bewonersgroep als het lokaal bestuur elkaar in de realisaties vinden.

3. Ga samen met een kerngroep – misschien al aangegroeid na de bijeenkomst – aan de slag om een draft voor een eerste actieplan op te stellen. Wat kan er allemaal positief veranderen in het dorp? Zorg dat de eerste inbreng van de burgers daarin zo goed mogelijk terug te vinden is. Koppel al enkele concrete – soms kleine – acties aan de wensen en uitdagingen. Ga na of die gedeeld zijn door bewoners die je nog niet bereikte, en sprokkel tegelijkertijd nieuwe ideeën via een enquête, een ideeënbus of een participatiebox die je goed zichtbaar in het dorpscentrum plaatst. Bekijk waar je samenwerkingen kunt aangaan, met burgers, met het lokaal bestuur, met zelfstandigen, verenigingen of andere doelgroepen in het dorp. Spreek die ‘partners’ daar ook al over aan. Herstel of activeer je relatie met het lokaal bestuur als dat nodig is.

4. Organiseer dan een tweede bijeenkomst om weerom met zoveel mogelijk dorpsbewoners het ontwerp-actieplan door te nemen. Bekijk nog eens vooraf hoe je mensen uit alle doelgroepen aanspreekt en uitnodigt, en de bijeenkomst op alle dorpingen afstemt. Laat iedere aanwezige mee nadenken over de koppeling van concrete plannen aan de doelstellingen. Denk breed en sluit niet meteen zaken uit. Wees ook niet bang voor feedback of kritiek. Probeer ervoor te zorgen dat iedereen finaal hetzelfde doel voor ogen heeft en gemotiveerd is om bij te dragen. Het is immers zo belangrijk dat mensen elkaar in de werking vinden, samen willen werken rond een gemeenschappelijk doel, een samen geformuleerd actieplan, een gedragen dorpsvisie.

5. Pas het actieplan aan en bezorg het aan alle geïnteresseerden zodat de dorpingen weerom feedback kunnen geven. Bespreek het finale actieplan met het lokaal bestuur en ga in overleg omtrent de uitdagingen die jullie samen kunnen aanpakken (als dat nog niet gebeurd is). Delen jullie dezelfde visie?

6. Stel intussen het bestuur van je bewonersgroep samen. Bekijk de bestuurstaken en de talenten en interesses van degenen die bereid zijn tot het bestuur toe te treden. Verdeel de bestuurstaken dan op logische wijze. Stel zo mogelijk een kernbestuur samen (voorzitter, secretaris, penningmeester, evt. ook ondervoorzitter) dat de dagelijkse werking van de bewonersgroep behartigt en indien nodig kort op de bal kan spelen. Zorg dat dit kernbestuur goed en transparant communiceert met de achterban. Later, als de zaken goed draaien, kunnen er ook werkgroepen worden opgericht. Zorg dat bepaalde mensen die geen vast engagement willen opnemen, ook kleine of losse of wat intensere maar kortlopende taken kunnen opnemen.

7. Start met het nieuwe bestuur enkele concrete projecten en initiatieven op die het hele dorp ten goede komen. Zoek gerust quick wins zoals een cultureel event, een *Lichtjeswandeling*, een wandeling om de kansen en knelpunten in het dorp in kaart te brengen, een opruimactie, een gidsbeurt rond erfgoedzaken, een Paasgebeuren of Sinterklaasverrassing, een samenwerkdag, een fietsroute om de veiligheid van de fietspaden en de aanwezigheid van fietsinfrastructuur te controleren, ... Voor dergelijke concrete initiatieven vind je gemakkelijk helpende handen in het dorp en zo kun je de basis van de werking meteen verstevigen.

Kijk intussen goed waar je talenten ziet opduiken, waar burgerkracht te

vinden is, en spreek daar dorpsbewoners individueel op aan. Nodig hen uit om ook mee te werken.

Grote prijs loopfietsen en steps, Schuiferskapelle

8. Zorg tussendoor voor een aanstekelijke en transparante communicatie over de gezette stappen. Denk na over de nodige vormen van communicatie om iedereen te bereiken. Welke kanalen werken het best? Wellicht biedt digitale communicatie meer mogelijkheden dan fysieke en is deze sneller, maar zijn beide vormen noodzakelijk om nagenoeg alle dorpelingen te bereiken. Zorg voor berichtgeving die in het oog springt zodat ze 'de ronde doet' in de gezinnen, in en tussen verenigingen, op café, op wandel, ...

9. Ga nu als bestuur voor de aanpak van enkele iets grotere uitdagingen, gericht op thema's die belangrijk zijn voor de leefbaarheid en toekomstgerichte ontwikkeling van het dorp. Bereid dit goed voor: met wie en hoe werk je hieraan? Stel vooraf vast wat je wilt bereiken en wanneer je tevreden zult zijn. Werk dan samen de stappen in je plannen af.

10. Blijf de dorpsraad-werking intussen promoten op alle mogelijke manieren: via een eigen dorpskrant, een flyer en/of digitale nieuwsbrief, via het lokaal bestuur en het gemeentelijk infoblad, via lokale handelszaken, lokale nieuwsbronnen, sociale media, via een bord op een kar ergens in het centrum of in het gras van het dorpsplein, ... Laat ook de sympathisanten promo voeren via hun sociale media.

Laat je ook zien! Wees als dorpsraad aanwezig op lokale evenementen en maak dit zichtbaar (stel jezelf en de werking voor aan anderen, deel flyers uit, ...).

Probeer ook daar, in afspraak met de organisator, meer vrijwilligers aan te trekken en nodig de aanwezigen uit naar activiteiten. Wijs hen op de impact van de werking.

11. Zet ook de aparte activiteiten van de dorpsraad voortdurend in de kijker. Zorg daarbij voor verrassende insteeken. Gebruik o.a. **het imago/de identiteit van je dorp** om een opvallende of ludieke actie te voeren. Bestuursleden van *Bewonersplatform Flora* in Merelbeke zetten bv. een bloempje aan de voordeur van elk huis met hun contactgegevens eraan gehecht. Laat de dorpsraad-activiteiten ook mee promoten door 'betrokken partners' zoals scholen, andere dorpsverenigingen, het lokaal bestuur, enz. Zorg dat erover gepraat wordt in het dorp.

12. Creëer binnen de nieuwe werking voortdurend vormen van eigenaarschap van de groepsleden (in de vorm van individuele verantwoordelijkheden) en zorg voor een stimulerende en positieve, warme omgeving waar elke vrijwilliger zich gewaardeerd en betrokken voelt. Vier regelmatig de kleine en grotere successen. Het moet plezant zijn! Blijf eraan werken om op dezelfde golflengte te zitten. Draag samen de visie over de werking naar buiten uit!

13. Bied vorming en netwerkmogelijkheden aan (via het [Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk](#) en uiteraard de VVDB-activiteiten) om de vaardigheden van de bestuurders te vergroten en hen te helpen bij hun persoonlijke ontwikkeling. Zo zal hun inzet nog vergroten, wat dan weer tot nog meer betrokkenheid leidt.

14. Stel je continu in verbinding met gelijkaardige werkingen (burgergroepen die gelijksoortige uitdagingen aangaan) en leer van elkaar. Dat kan je doen in je eigen regio. Verder kan je op Vlaams niveau deelnemen aan de activiteiten van de Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen.

15. Blijf de relatie met je lokaal bestuur verzorgen (zie verder). Behartig daarbij ook de belangen van de andere dorpsverenigingen.

Dorpsraad Afrit 12 uit Hansbeke
verenigd én verenigt

Door samen projecten uit te voeren die de veerkracht en leefbaarheid van het dorp opkrikken, en hieromtrent regelmatig transparant te communiceren, kun je de dorpsraadwerking weer verbreden en een positieve impact hebben op het dorpsleven in alle facetten. Dit werkt aanstekelijk en meer of andere burgers zullen 'goesting' krijgen om met hun talenten ook mee aan de slag te gaan.

3. DE SAMENSTELLING VAN JE BEWONERSGROEP

Een heropstart is ook hét moment om de samenstelling van je burgergroep te bekijken. Denk na over de beste structuur voor de dorpsraad. Wissel met andere trekkersfiguren/een kernbestuur uit over:

- ◇ de grootst mogelijke representativiteit voor de verschillende bevolkingsgroepen in het dorp (qua leeftijd, gender, afkomst, sociaaleconomische situatie, woonplaats, ...). Wie is nog niet vertegenwoordigd?
- ◇ de beste mensen op de juiste plek in een kernbestuur. Wil je een voorzitter of duovoorzitters of geen voorzitter maar allen samen coördineren (wat wel goede en vlotte communicatie vergt!)? Kan er regelmatig een wissel zijn van voorzitter of van meerdere bestuursfuncties? Bespreek bv. jaarlijks of ieder wel op de juiste plaats zit, en of niet te veel taken steeds bij dezelfde persoon terechtkomen. Dit zal de groepsgeest scherp houden. En een dorpsraad mag geen eenmanszaak of *eenvrouwszaak* worden!
- ◇ de samenstelling van de brede groep medewerkers: een mengeling van denkers en doeners, en graag ook inspirerende figuren.
- ◇ het invoeren van (bijkomende) werkgroepen, of er schrappen. Hiermee kun je de kwalitatieve realisatie van je actieplan/dorpsvisie beter garanderen, maar ook maximaal op de interesses en talenten inzetten van alle medewerkers en hun engagement beter afbakenen of situeren.
- ◇ het invoeren van een meter- of peterschap voor nieuwe bestuurders (en evt. ook voor medewerkers in werkgroepen) zodat zij snel 'mee zijn' wat de verschillende agendapunten en acties betreft.
- ◇ het tijdig (eigenlijk continu) uitkijken naar nieuwe bestuurders/medewerkers in werkgroepen of opvolgers van de voorzitter en secretaris.
- ◇ de sfeer op de diverse bijeenkomsten. Is die warm en constructief? Staan alle neuzen in dezelfde richting? Kan iedere medewerker op de andere(n) rekenen?

4. HOE HOUD JE JE GOED DRAAIENDE DORPSRAAD BLIJVEND GOED DRAAIEND?

A. Vanuit de praktijk van sterke dorpsraden

Een dorpsraad streeft een duurzame werking met blijvende verbindingen tussen mensen na. Het inhoudelijke programma dat vorm kreeg in het actieplan moet natuurlijk ook 'mee met zijn tijd'. Input en inspraak van (nieuwe) leden zijn nuttig om de werking regelmatig bij te sturen en nieuwe ideeën vlot ingang te laten vinden. Op die manier verhoogt ook de aantrekkelijkheid van de bewonersgroep. Leden hebben bovendien vaak geen tijd 'op overschot'. Ze willen dat hun tijd efficiënt benut wordt met maximale inzet op thema's die een concrete aanpak krijgen (bv. wonen, voorzieningen, dienstverlening, bereikbaarheid, mobiliteit, ...). Ze vinden het ook altijd fijn als er leuke momenten zijn, én dat er zaken aangepakt worden waar gauw resultaten van te zien zijn.

De rol en taakhoud van een bestuur is bij dit alles erg belangrijk, maar wijzigt ook. Meer en meer stappen we af van een verticaal vormgegeven bestuur. Een voorzitter is niet meer 'de baas' maar wordt meer en meer een coach. De taken worden meer en meer verdeeld. Om niet iedereen met alles te belasten, wordt er gewerkt met werkgroepen waarmee teruggekoppeld wordt op de bestuursvergaderingen.

Veerkrachtig Ranst smeedt plannen

B. Vanuit een brokje theorie: de diverse fases van opstart tot doorstart (of einde) van een groepswerking

Afhankelijk van de fase zijn er andere ingrediënten nodig om een groep te doen draaien. Het is belangrijk voor een bewonersgroep om de fases van groepsvorming te kennen.

De fases in groepsvorming volgens Tuckman. (Lees o.a. [hier](#) meer.)

1. Vormfase (of startfase): enthousiasme, grenzen verkennen, vertrouwen opbouwen. Er is al een groep individuen maar nog geen groeps- of teamgevoel. Er is behoefte aan richting (taken, acties) en leiderschap (wie stuurt?). Deel de leiding, wees zichtbaar en aanspreekbaar, werk met introducties, benoem waarom de groep er is/waarom ze nodig is.

2. Stormfase (machtsfase): de posities in de groep worden ingenomen. Het team wordt hechter en de teamleden winnen aan vertrouwen. Zij durven zich naar elkaar toe uitspreken. Daardoor kunnen echter ook conflicten ontstaan. Vraag naar of moedig feedback naar elkaar toe aan. Benoem dat een conflict eigen is aan deze fase, maar kom ook snel tussen bij het conflict (zelf of via bemiddeling, eventueel exit). Zorg voor groepsbeslissingen. Trek bewust nieuwe mensen/andere stemmen aan.

3. Normfase: de groepsleden komen dichterbij elkaar. Afspraken, regels en methodes van samenwerking krijgen vaste vorm. De gemeenschappelijke teamdoelen worden gedeeld en vastgelegd. Nu ontstaat een meer volwassen wijze van samenwerken, op relatie en taken gericht. Erken de individuele en team-inspanningen, zorg voor een luister- en feedbackcultuur, hou de energie/dynamiek van het team in de gaten, stel afspraken op (zonder rigide te worden).

4. Prestatiefase: nu is er sprake van een echt team. Teamleden vullen elkaar aan en er wordt samengewerkt aan het gemeenschappelijke doel. Zorg voor een ander type leiderschap (wisselend, ondersteunend), betrek steeds vaker externen, vier resultaten/pak er mee uit, moedig aan om problemen collectief te bespreken en samen naar oplossingen te zoeken.

5. Afscheidsfase: de groep wordt opgeheven (de betrachte impact is bv. bereikt), of het team valt uiteen. Dit hoeft niet negatief te zijn. Sluit samen het initiatief af, vier het groepssucces en benoem individuele prestaties. Deze fase kan ook de doorgroei naar een nieuwe werking zijn. Er komen weerom nieuwe leden bij, het leiderschap wisselt, ... De cyclus kan weer doorlopen worden.

5. EEN GOEDE BAND TUSSEN JE DORPSRAAD EN JE LOKAAL BESTUUR

Je dorp futureproof maken lukt enkel als de band tussen je bewonersgroep en het lokaal bestuur goed is, als je elkaar meerwaarde kunt bieden en op elkaar kunt rekenen. Om deze band hechter te maken of eventueel te herstellen, zijn deze stappen aangewezen:

1. Bespreek intern met je bestuur wat de wensen naar het lokaal bestuur toe zijn, en noteer die in een respectvolle, constructieve brief die je op papier of via mail aflevert. Schuw daarbij niet om te zeggen waar jullie voor staan en wat jullie van het lokaal bestuur verwachten. Identificeer **de gemeenschappelijke doelen** en belangen die de dorpsraad deelt met het lokaal bestuur. Lijst daarna ook de bijkomende doelen op die de dorpsraad vooropstelt, en vraag het lokaal bestuur hieromtrent een standpunt in te nemen. Vraag dat zoveel mogelijk doelen in de meerjarenplanning van de gemeente komen, dan weten jullie later dat ze zeker (en ook wanneer) zullen uitgevoerd worden. Geef mee dat je in het belang van alle dorpelingen werkt en ook namens de andere dorpsverenigingen spreekt. Vraag in de brief ook een **ontmoeting aan met burgemeester en/of schepen(en)**.

Houd bij dit alles in het achterhoofd dat de opmaak van een gemeenschappelijk dorpsvisieplan door het bewonersplatform en het lokaal bestuur de goede toekomst van het dorp verzekert. Kaart dit al aan bij het lokaal bestuur.

2. Stel je diplomatisch op tijdens die ontmoeting met burgemeester en/of schepen(en). Blijf altijd streven naar wederzijds begrip. Maar wees duidelijk in je bedoelingen en drijfveren. Kan en wil de gemeente ook de voorstellen van de dorpsraad/het dorp als doelen in de meerjarenplanning opnemen?
3. Organiseer een gezamenlijk initiatief (klein evenement, infovergadering over toekomstplannen, workshop rond de toekomst van het dorp of een concrete actuele uitdaging, verenigingsmarkt, ...) om de saamenhorigheid, de betrokkenheid en communicatie tussen dorpssteam en lokaal bestuur te verbeteren. Zo staan jullie weer meer in verbinding en kan stilaan (weer) een band van vertrouwen groeien tussen beide partijen.
4. Maak (bv. via deze [samenwerkingsovereenkomst of convenant](#)) duidelijke afspraken. Welke zijn bv. de personen die de contacten verzorgen tussen de dorpsraad en de gemeentelijke diensten, en welke vorm kunnen die contacten best krijgen? Zorg op structurele basis voor regelmatig fysiek overleg. Werk eraan dat beide partijen op de hoogte blijven van belangrijke ontwikkelingen, projecten en processen. Communiceer hier regelmatig rond. Werk ook zoveel mogelijk saamen aan projecten of initiatieven die het volledige dorp ten goede komen.
5. Toon waardering voor de inspanningen van het lokale bestuur en betrek het actief bij de eigen activiteiten van de bewonersgroep. Erken elke bijdrage die de leefbaarheid van het dorp verbetert.

Door middel van open communicatie, goede samenwerking en het tonen van waardering kan de relatie tussen de dorpsraad en het lokaal bestuur worden versterkt en zo nodig hersteld.

6. DE NOOD AAN VRIJWILLIGERS - DE BETEKENIS VAN VRIJWILLIGERSWERK

Waarom willen mensen vrijwilligerswerk doen? Een webinar van [Evoluno](#) gaf hierop dit zinvolle antwoord.

Het zijn (onder meer sinds corona) ongetwijfeld uitdagende tijden voor ons mentaal welzijn. Kijken we daarbij even naar het individu. Een persoon heeft deze drie basisbehoeften om te kunnen groeien als mens:

1. Behoeftte aan autonomie: zelf aan de basis liggen van eigen gedrag en acties, impact hebben.
2. Behoeftte aan verbondenheid: geliefd worden door anderen, goede relaties hebben.
3. Behoeftte aan competentie: gedrag vertonen dat tot goed resultaat leidt, controle hebben over de uitkomst van bepaald gedrag + bevestiging van deze competentie, dus erkenning krijgen voor de gedane inzet.

Houd als trekker(s) die basisbehoeften in gedachte bij het coördineren/coachen van vrijwilligers. Laat vrijwilligers groeien, geef hen verantwoordelijkheid. Zorg voor verbondenheid door saamen initiatieven op te zetten en te realiseren. Vermijd waar het kan polarisatie tussen medewerkers. Geef vrijwilligers de verdiende appreciatie. Bevestig hen als ze een mooie prestatie konden neerzetten. Dit alles werkt helend en biedt mensen zingeving.

Let wel op. Momenteel is het belangrijker dan vroeger – toen de focus vanzelf meer op de groep lag en minder op het individu – dat de (aan te spreken) vrijwilliger er een voordeel voor zichzelf in ziet. *What's in it for me?* Terwijl een bewonersgroep nu net het algemeen belang wil dienen. Overstijg dit 'issue' en wijs op de individuele tevredenheid en de zingeving die ontstaan na een succesvol gelopen traject.

Maak het vrijwilligerswerk ook zo aantrekkelijk en toegankelijk mogelijk. Zo maximaliseer je meteen de tevredenheid en de zingeving die erna individueel ontstaan. Zoals hierboven reeds geschetst, kun je best werken met de skills en interesses van de mogelijke vrijwilligers. Laat daarnaast iemand die deze persoon al wat kent, de vraag tot vrijwilligerswerk stellen. Zorg ervoor dat mensen die niet graag vergaderen (bv. doeners), andere en meer concrete taken kunnen doen. Wees duidelijk in wat je precies zoekt en nodig hebt. Deel dat in onderdelen in zodat de persoon kan kiezen en niet meteen alles moet uitvoeren. Zorg daarbij voor een goede coaching van de startende vrijwilligers. En verwen de vrijwilligers die er nu nog zijn, zorg voor saamenhorigheidsgevoel, voor plezante momenten, vier nu en dan iets saamen. Zo speel je zeker in op de behoeften van mensen en zullen ze zich langer inzetten.

7. VRIJWILLIGERS AANWERVEN, HOE?

Vrijwilligers kun je als bestuur/bestuurslid op allerlei manieren aanwerven. Je kunt onder meer deze methodieken gebruiken:

1. Een flyer in elk huis van het dorp (of de buurt) bussen met een duidelijke boodschap/opvallende foto. *'Dorpsraad werft aan!'* Nodig de bewoner(s) hierin meteen ook uit tot een gesprek.
2. Affiches met dezelfde boodschap uithangen of borden plaatsen op een plek die veel bezocht/gezien wordt, flyers op de toonbank van middenstanders leggen, broodzakken laten bedrukken, enz.
3. Je boodschap online verspreiden via sociale media of je website of die van je lokaal bestuur, ...
4. Partnerschappen afsluiten, bv. met scholen en/of andere dorpsverenigingen, zodat je even het woord mag voeren of dat zij onder hun personeel/leden de wervingsboodschap meegeven.
5. Super belangrijk: via mond-aan-mondreclame werken. Vraag je huidige vrijwilligers om (steeds weer) andere inwoners aan te moedigen zich ook aan te sluiten.
6. Op een evenement (zelf georganiseerd of door een bevriende instantie) kort het woord voeren rond de nood aan vrijwilligers. Of speciaal hiervoor een evenement(je) organiseren: een wandeling, koffiemoment, receptie, verenigingsmarkt waarbij alle verenigingen van het dorp zich voorstellen en recruterend, ...

Zorg altijd voor duidelijkheid rond de uit te voeren taken en bij wie de vrijwilligers terecht kunnen met vragen.

Wijs hen op hun positieve bijdrage voor het dorp. Zorg zoveel mogelijk voor een win-win, zodat het iets oplevert voor henzelf (bv. sociaal contact of meer informatie over iets dat hen interesseert), én voor de werking van de dorpsraad.

8. WAAROM MISLUKT HET OOK EENS?

STAPPENPLAN OM EEN UITGEBLUSTE VRIJWILLIGER TERUG TE ACTIVEREN

Het lukt natuurlijk niet altijd. In de huidige maatschappij met een overmaat aan initiatieven en communicatie (o.a. via de sociale media) raken we allemaal wel eens overprikkeld.

Je kan de volgende stappen zetten om een uitgebluste vrijwilliger terug te motiveren. Wees daarbij behoedzaam en houd in het achterhoofd dat lang niet iedereen terug te activeren is.

1. Plan een één-op-één-gesprek met de vrijwilliger. Toon daarin vooreerst begrip en luister actief naar de ervaringen en zorgen van de vrijwilliger. Waar zit de demotivatie en eventueel de frustratie? Waar werd de verbinding verbroken? Komen hiervoor oplossingen doorschemeren? Misschien brengt de vrijwilliger in het gesprek nieuwe ideeën aan om anders te gaan werken. Neem die dan mee naar je dorpsraad.
2. Toon erkenning en waardering voor de eerder geleverde inspanningen en benadruk hoe belangrijk de bijdrage van de vrijwilliger is geweest voor de organisatie en de dorpsgemeenschap.
3. Merk je dat de vrijwilliger er (in bepaalde mate) toch nog bij wil horen? Kun je haar of hem opnieuw inspireren, met eerste voorzichtige stappen in een taakuitvoering? Kijk dan samen hoe je de talenten en de sterke punten van de vrijwilliger beter kan inpassen binnen de werking. Betrek de persoon behoedzaam bij een daartoe geschikte activiteit. Zorg voor een warme sfeer, een welkom-gevoel, en stimuleer de verbinding met de andere vrijwilligers. Zorg er kortom voor dat de vrijwilliger vooral tevredenheid en zingeving kan ervaren bij het volbrengen van taken.

4. Stel realistische doelen voorop en duid de verwachtingen. Zorg dat de vrijwilliger niet overbelast kan raken en een gevoel van voldoening ervaart.
5. Wees je ervan bewust dat heel veel mensen niet meer zo geïnteresseerd zijn in langdurige engagementen. Organiseer je daar als dorpsraad naar. Maak voldoende korte of met andere vrijwilligers gedeelde engagementen mogelijk. En wie weet groeit daar misschien toch nog een langduriger engagement uit ...
6. Blijf zorgen voor een persoonlijke, hartelijke benadering. Wees zelf – of zorg voor – een verbindingsfiguur, een coach op langere termijn. Maak de vrijwilliger duidelijk dat die bij jou of iemand anders terecht kan als iets minder goed marcheert of misloopt.
7. Blijf werken aan de groepssfeer binnen de dorpsraad, zorg dat elke vrijwilliger er zich thuis voelt. Bouw verbindende momenten in, laat diverse mensen regelmatig ervaringen uitwisselen op speciaal daarvoor gekozen momenten. Zorg ook voor fun, vier je successen!

9. HOE KRIJG JE MENSEN UIT ALLE DOELGROEPEN ALS VRIJWILLIGER IN DE WERKING ZODAT DE BEWONERSGROEP REPRESENTATIEF IS VOOR HET HELE DORP?

Het is niet gemakkelijk om alle bevolkingsgroepen uit je dorp in je dorpsraad verenigd/vertegenwoordigd te zien. Bepaalde doelgroepen zijn in sommige of zelfs de meeste dorpen effectief minder bereikbaar. Het kan dan gaan om jongeren, mensen met zorgnood, mensen in armoede, mensen met migratieverleden, ... Om hen te bereiken, ga je best in gesprek met een sleutelfiguur die wél in verbinding staat met de specifieke doelgroep die je wil benaderen. Ga met die sleutelfiguur na wat jouw dorpsraad voor de mensen uit die doelgroep kan betekenen. Hoe kunnen deze mensen connectie maken, hun talenten en vaardigheden inzetten? Wat doen ze graag? Nodig hen dan uit op de voor hen aantrekkelijke activiteiten van je dorpsraad. Faciliteer dat ze daar verbinding leggen met de andere dorpelingen. Bekijk na een aantal geslaagde momenten met deze personen of ze niet enkel aanwezig willen zijn maar eventueel ook graag een geschikte taak willen opnemen.

Zorg er naast dit alles ook voor dat in al je communicatiekanalen én je ambitienota's – zoals je dorpsvisieplan – alle doelgroepen aan bod komen. Zo bouw je aan het vertrouwen van alle doelgroepen in je dorp én aan een breder draagvlak. En daardoor zullen het lokaal bestuur en de verenigingen je werking (nog) meer waarderen.

10. HOE KUN JE VIA OPVALLENDE, EN LIEFST ORIGINELE ACTIES JE VERNIEUWDE DORPSTEAM MEER IN DE KIJKER ZETTEN?

Kies hieronder een thema waarrond je wil werken – of bedenk zelf een bijkomend thema – en maak met je dorpsraad een planning waar je zoveel mogelijk dorpelingen bij betrekt.

1. Focus op vergroenen: zorg voor meer groen in kleine en grotere ruimtes in het dorp. Leg geveltuintjes aan, plant struiken en bomen, werk bloembollen de grond in, ... De actie zal nog meer opvallen als alles gebundeld wordt tijdens een welbepaalde periode. Goede praktijk: het verfrissende verhaal van [Ranst Boomt](#). Hieruit o.a. geleerd: zorg dat IEDEREEN kan deelnemen én dat het plezierig blijft!

Ranst Boomt valt veelvuldig op! ©Nieuwsblad

2. Focus op lokaal en op korte keten, want *Lokaal is fenomenaal!* Organiseer een evenement zoals een boerenmarkt of 'lekkerbek-wandeling' met proeverijen van lokaal geteelde of aangemaakte producten. Of werk een stempelkaarten-actie uit met de lokale handelaars, zoals *Dorpsraad Achterbroek* uit Kalmthout dat vroeger eens deed, waarbij dorpelingen de eigen handelaars herontdekken.

Let erop: promoot alle lokale bedrijven en ambachtslieden in het dorp en laat hen ook de activiteiten mee promoten.

Lokaal lekkers in Achterbroek

3. Focus op een mobiliteitsitem zoals fietsen (of autodelen). Organiseer bv. een *Fietsmaand* en zet in op extra fietsenstallingen, fietskledij voor het donker, aanschaf van een bakfiets voor het dorp of een duofiets om iemand met zorgnood mee te laten rijden, ... Organiseer een *Repair Café* voor fietsherstel tot zelfs een fietsbibliotheek zoals [Op Wielekes](#). Lees [hier](#) hoe ze dit laatste in Flora, Merelbeke aanpakken. Combineer je actie(s) met opvallende promo voor de aanwezige kleinhandel die fietsen verkoopt of herstelt.

4. Focus op speelweefsel: zet i.s.m. de jeugdbeweging(en) in je dorp en eventueel een kunstenaar of sociaal-artistiek initiatief bepaalde plekken in de kijker door er een artistieke creatie aan te brengen (wilgenconstructie, graffiti op een muur, mozaïek op een bank, bepaalde aanplant zoals bloembollen of een haag die compartimentjes aanbrengt,...). Of voer samen ludiek actie om meer speelplekjes te bekomen of de bestaande te verfraaien en beter te onderhouden.

5. Focus op ontmoetingsruimte: voer ludiek acties om een dorpshuis te bekomen of tenminste een plek in een openbaar gebouw te verkrijgen waar je dorpsraad regelmatig kan bijeenkomen. Hang ergens een affiche aan een binnendeur waarop staat dat dit lokaal nu van de dorpsraad is, of organiseer onverwacht een receptie vlak voor het gemeentehuis en leg het personeel dat komt kijken uit dat je geen andere plek hebt dan deze, of ...

6. Focus op meer samenhang: breng als dorpsraad regelmatig de lokale verenigingen samen om zo de netwerking tussen de verenigingen te stimuleren, eventuele samenwerkingen te faciliteren. Goede praktijk: *Dorpsraad Leest* uit Mechelen maakt voor nieuwkomers een brochure aan over de verenigingen, met de contactgegevens en informatie over hun activiteiten.

7. Focus op samen bekijken hoe het dorp vooruit kan gaan. Goede praktijk: de recente open bewonersvergadering van *Dorpsraad Zarlardinghe* bracht alle actuele noden in het dorp in Geraardsbergen goed in kaart. De wens tot een meer constructieve samenwerking tussen diverse evidente partners (leden binnen de dorpsraad, de dorpsraad, het lokaal bestuur, ...) werd duidelijk. Enkele bewoners meldden zich hierop als vrijwilliger aan.

8. Bekijk ook deze [goede praktijken](#) van VVDB-ledengroepen.

Meer weten? Grasduin in de ervaring van andere organisaties:

- ◇ [Actief burgerschap aanwakkeren](#) (Starterspakket *Dorp Dynamiek*, Provincie Oost-Vlaanderen)
- ◇ Methodieken om 'het gesprek in de straat' aan te gaan: [Door to Door Toolbox](#) (Hart Boven Hard)
- ◇ [Vrijwilligers begeleiden volgens het 5B-model](#) (Socius)
- ◇ [Vrijwilligers blijven enthousiasmeren](#) (De Federatie)
- ◇ [Wervingstool vrijwilligers](#) (uit Nederland)
- ◇ [Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw](#)
- ◇ [Dorpenbeleid | Landelijke Gilden](#)

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw

Info@dorpsbelangen.be

www.dorpsbelangen.be

Ondernemingsnr. 0525.949.044 – RPR Gent

Maatschappelijke zetel: Heldergemstraat
106, 9450 Heldergem

Correspondentie: Stroomstraat 1, 9968
Oosteeklo